

รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2567

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2567

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

กรมพัฒนาที่ดินมีภารกิจสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่ เกษตรกรรม การสำรวจและจำแนกดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตแผนที่และทำสำมะโนที่ดิน การให้บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ซึ่งกรมฯ ได้ดำเนินการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาทรัพยากรที่ดิน โดยวางแผนยุทธศาสตร์ เพื่อเตรียมการรับมือและแก้ไขปัญหาเมื่อ เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมต่างๆ ของประเทศ

ด้วย ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ ได้ปฏิบัติงาน สอนองนโยบาย กรมพัฒนาที่ดิน ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓) จนสำเร็จตามเป้าหมายและ ปริมาณงาน ดังที่ได้สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๓ ฉบับนี้ หวังว่าสรุปผลการปฏิบัติงานฯ นี้จะช่วย เจ้าหน้าที่ สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ และผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์จากสรุปผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ต่อประชาชนต่อไป

(นายณัฐพัชร์ เถระรัชชานนท์)
ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแพร่

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ประวัติสถานีพัฒนาที่ดินแพร่	๑
วิสัยทัศน์ พันธกิจ	๒
อำนาจหน้าที่	๒
ภารกิจหลัก	๒
ภารกิจรอง	๒
ผังแปลงสถานี	๒
อัตรากำลังสถานีพัฒนาที่ดินแพร่	๓
ทำเนียบบุคลากร	๔
สรุปแผน – ผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗ สถานีพัฒนาที่ดินแพร่	๕
การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	๑๑
ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน	๑๗
ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา	๑๙
ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	๒๑
ธนาคารสินค้าเกษตร (ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์)	๒๗
ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	๒๙
ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)	๓๓
การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร	๓๕
พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	๓๘
พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	๔๒
เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่	๔๕
การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	๔๗
การก่อสร้างแหล่งน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน	๔๙
ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๕๑
พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้	๕๔
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	
การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	๕๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	๖๑
ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน (เพิ่มเติม)	๖๔
การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร (เพิ่มเติม)	๖๖
จัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุล	๖๘
การจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality : LDN)	

ประวัติสถานีพัฒนาที่ดินแพร่

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๕ ได้ก่อตั้งเป็นหน่วยปฏิบัติงานชื่อว่า “หน่วยพัฒนาที่ดิน” อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาโดยตรงของ ศูนย์พัฒนาที่ดินน่าน โดยมี

นายไชยสิทธิ์	อเนกสัมพันธ์	เป็นหัวหน้าศูนย์ฯ
นายวีระ	วัฒนากรณ์	เป็นผู้ประสานงานหน่วยฯ
นายประสิทธิ์	ตาน้อย	เป็นหัวหน้าหน่วยพัฒนาที่ดินแพร่

ต่อมาในปี ๒๕๒๗ ได้มีพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการของกรมพัฒนาที่ดิน จึงได้มีการก่อตั้ง สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ขึ้น หมู่ที่ ๕ ตำบลทุ่งศรี อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ โดยขออนุญาต ใช้พื้นที่ ป่าไม้ถาวร จากกรมป่าไม้ เนื้อที่ประมาณ ๒๗๑ ไร่ ราคาประเมินตามกรมพัฒนาที่ดิน ๘,๑๔๒,๗๕๐ บาท (แปดล้านหนึ่งแสน สี่หมื่นสองพันเจ็ดร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ ได้มีการก่อสร้างอาคารสำนักงาน เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๗ และยึดถือเป็น วันสถาปนาสถานีพัฒนาที่ดินแพร่ จนมาถึงปัจจุบัน

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ป่าไม้ถาวร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ป่าไม้ถาวร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ถนนยันตรกิจโกศล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ถนนยันตรกิจโกศล

รายนามผู้บริหารสถานีพัฒนาที่ดินแพร่

๑. นายประทีป	วันสนุก	พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๓๔
๒. นายจารึก	แทนบุญ	พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๔๑
๓. นายสงคราม	สุขชี	พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒
๔. นายอุดมชัย	ณ นคร	พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๕
๕. นายศิริพงษ์	อินทรมงคล	พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๖
๖. นายเล็ก	กุณาวงศ์	พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๘
๗. นายพลพัฒน์	เสาวภานันท์	พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙
๘. นายจารึก	แทนบุญ	พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓
๙. นายเรวัต	จิระสถาวร	พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔
๑๐. นายศรีศักดิ์	ธานี	พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗
๑๑. นายสนธิ	อินทะชัย	พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐
๑๒. นายนครินทร์	ชมภู	พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑
๑๓. นายเทวินทร์	รวมสุขนรินทร์	พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒
๑๔. นายเสถียร	ธรรมเย็น	พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔
๑๕. นายอรรถพันธ์	ศรีศุภโอฬาร	พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๔
๑๖. นายดนัย	พรอำนวยการ	พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕
๑๗. นายณัฐพล	สิทธิ์	พ.ศ. ๒๕๖๕ - ปัจจุบัน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ

เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม ๑๕ ล้านไร่ ภายในปี ๒๕๗๐

อำนาจหน้าที่

ให้บริการด้านการวิเคราะห์ ตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับดิน น้ำ ปืช ปุ๋ย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดิน และให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกร

ภารกิจหลัก

แนะนำช่วยเหลือเกษตรกรในการรักษาและปรับปรุงคุณค่าของดินมิให้เสื่อมโทรม โดยวิธีการอนุรักษ์ดิน และน้ำ การปรับปรุงบำรุงดินและการใช้พันธ์พืชที่เหมาะสม สาธิตและเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรเพื่อให้ใช้ที่ดินได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ภารกิจรอง

บริการข้อมูลดินแก่เกษตรกรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การพัฒนาที่ดิน รับปรุงบำรุงดินและการใช้พันธ์พืชที่เหมาะสม สาธิตและเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรเพื่อให้ใช้ที่ดินได้อย่างถูกต้อง

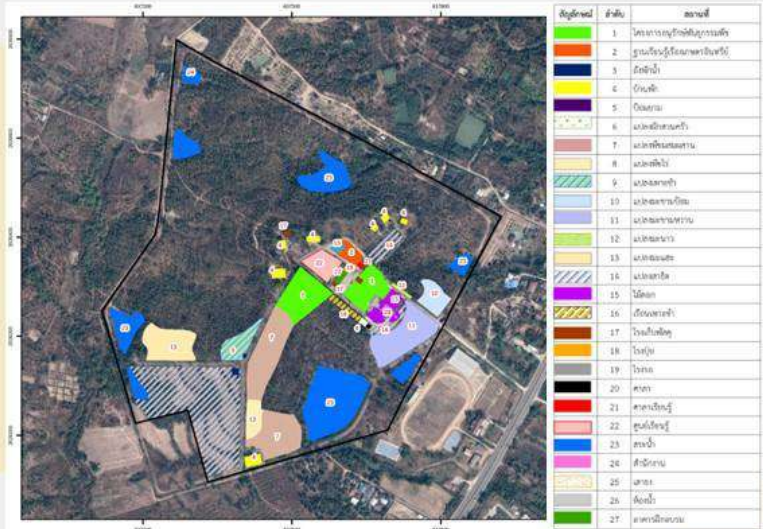
ผังแปลงสถานีพัฒนาที่ดินแพร่

เนื้อที่

257 ไร่ 1 งาน 61 ตารางวา

อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ จด ที่มีการครอบครอง
- ทิศใต้ จด ทางสาธารณประโยชน์
- ทิศตะวันออก จด ที่มีการครอบครองและที่ดินสาธารณประโยชน์
- ทิศตะวันตก จด ทางสาธารณประโยชน์

อัตรากำลังสถานีพัฒนาที่ดินแพร่

• ข้าราชการ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	นายณัฐพลิชฐ์ เถระรัชชานนท์	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแพร่
๒	นายศิวรุฒ หล้าคำมี	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
๓	นายภัทรารุช ศรีโพธิ์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
๔	นางสาววิไลลักษณ์ แก้วรินทร์	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
๕	นายวิชิต ปันวงศ์	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
๖	นางสาวมานิดา กาศวิเศษ	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
๗	นายรัชชัย โยริยะ	เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน
๘	นางวลินยา จันท๊ะมา	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

• ลูกจ้างประจำ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๒	นายกวินทร์ สติติ	พนักงานขับรถยนต์
๓	นายวิชัย ใจอินต๊ะ	พนักงานขับรถยนต์
๔	นายพินิจ ชันคำนันต๊ะ	พนักงานขับรถยนต์

• พนักงานราชการ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	นางสาวนันทิตา สุรีย์	นักวิชาการเกษตร
๒	นายสุบิน สุรีย์	นักวิชาการเกษตร
๓	นายพงษ์พัฒน์ หน่อจันทร์	นักวิชาการเกษตร
๔	นายเลิศพงศ์ เตียวตระกูล	เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
๕	นางสาวธนพิมพ์ ตาอินทร์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๖	นางสาวธนัญรัตน์ ใจบาล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๗	นางสาวดวงสมร หนองแก้ว	นักวิชาการเงินและบัญชี
๘	นางสาวสลินรัตน์ วงศ์จันทร์	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย
๙	นางมิ่งขวัญ ปันวงศ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
๑๐	นางสาวอภิขยา ขอนพิกุล	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่

Phrae Land Development Station

ทำเนียบบุคลากร

นายณัฐพลชัย เเด่รัชชานนท์
ผู้อำนวยการ

ฝ่ายบริหารทั่วไป

นางวลินษา จันตะเวา
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป

งานธุรการ

นายณัฐพลชัย เเด่รัชชานนท์
เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

งานการเงิน/บัญชี

นางสาวดวงสมร หอมแก้ว
นักวิชาการเงินและบัญชี

งานแผนงาน

นางสาวณัทพร ศารินทร์
เจ้าพนักงานบริหารแผนและแม่แบบ

งานพัสดุ

นางสาวอภิชญา ขอนพิบูล
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

นางสาวณัฐพร ใจบาท
เจ้าพนักงานบริหารแผนและแม่แบบ

นางนงนวิญ ปิ่นวงศ์
เจ้าพนักงานบริหารงานทั่วไป

นางสาวศศิธรรัตน์ วงศ์จันทร์
เจ้าพนักงานบริหารงานพัสดุ

ฝ่ายวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

นายศิริวุฒ หล้าคำมี
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

หัวหน้าฝ่ายวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน

งานวิจัย / ทดสอบ

นายศิริวุฒ หล้าคำมี
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายภัทรารุณ ศรีโพธิ์
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

งานถ่ายทอดเทคโนโลยี / รับผิดชอบอำเภอ

นายศิริวุฒ หล้าคำมี
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายวิจิต ปิ่นวงศ์
เจ้าพนักงานเกษตรชำนาญงาน

นายอริชัย ไชยยะ
เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน

นางสาวมานิดา ภาคพิเศษ
เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

นางสาววิไลลักษณ์ แก้วรินทร์
เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

นายภัทรารุณ ศรีโพธิ์
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายพงษ์วิวัฒน์ หนองจันทร์
นักวิชาการเกษตร

นายพิชัย ใจอินทร์
พนักงานขับรถขนส่ง

นายอภิวัฒน์ สวัสดิ์
พนักงานขับรถขนส่ง

นางสาวนันทิลา สุวีร์
นักวิชาการเกษตร

นายพิเชิฉ ชันคำนันท์
พนักงานขับรถขนส่ง

นายสุทิน สุวีร์
นักวิชาการเกษตร

สรุปแผน - ผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ - กันยายน ๒๕๖๗
สถานีพัฒนาที่ดินแพร่

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑	การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	ราย	๕๗๐	๕๗๐	๑๐๐
	- หลักสูตรที่ ๑ การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานวันดินโลก ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา	ราย	๕	๕	๑๐๐
	- หลักสูตรที่ ๒ อบรมในวันหมอดินอาสา	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	- หลักสูตรที่ ๓ การฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	ราย	๒๐	๒๐	๑๐๐
	- หลักสูตรที่ ๔ การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น	ราย	๔๔๕	๔๔๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๖๖	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
๒	ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน	ราย	๕,๕๓๖	๕,๕๓๖	๑๐๐
	- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	๕,๕๓๖	๕,๕๓๖	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ขวด	๑๑,๐๗๕	๑๑,๐๗๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ (ไมคอร์ไรซา และ ไตรโคเดอร์มา) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชอาหารปลอดภัย	ไร่	๘๐๐	๘๐๐	๑๐๐
๓	ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา	ไร่	๔๔๐	๔๔๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	ตัน	๒๒๐	๒๒๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๔๔๐	๔๔๐	๑๐๐
๔	ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	ไร่	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐๐
	- รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (ปลูก+ส่งเสริม)	กล้า	๔,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
	- ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	๒,๘๙๐,๐๐๐	๒,๘๙๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม	กล้า	๑,๑๑๐,๐๐๐	๑,๑๑๐,๐๐๐	๑๐๐
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน	ไร่	๑,๐๐๐	๖๗๐	๖๗
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำชุมชนบนพื้นที่สูง	ไร่	๑๑๐	๑๑๐	๑๐๐
	- การจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐
๕	ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ธนาคารปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๔	๔	๑๐๐
	- ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๓,๘๐๐	๓,๘๐๐	๑๐๐
๖	ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ไร่	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๐๐
	- พัฒนาต่อยอดกลุ่มส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีเข้าสู่การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (กลุ่มเกรด A B C)	กลุ่ม ราย ไร่	๕๐ ๕๐๐ ๕,๐๐๐	๕๐ ๕๐๐ ๕,๐๐๐	๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐
	- ผลิต จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๑๒	๑๒	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๒,๔๐๐	๒,๔๐๐	๑๐๐
	- สนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียนใหม่	โรงเรียน	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดโรงเรียนเดิม (ปี ๕๐-๖๖)	โรงเรียน	๗	๗	๑๐๐
	- หมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- หมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste) ๑) วิเคราะห์น้ำหมักและปุ๋ยหมัก (สพข.)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
๗	ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)	ไร่	๑๘.๒	๑๘.๒	๑๐๐
	- การเตรียมความพร้อมเกษตรกรกลุ่มใหม่ขั้นที่ ๑	กลุ่ม ราย ไร่	๑ ๕ ๑๘.๒	๑ ๕ ๑๘.๒	๑๐๐
๘	การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๓๐๐	๓๐
	- ก่อสร้างมาตรการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน	แห่ง	๓๐	๓๐	๑๐๐
	- จัดทำระบบกระจายน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	แห่ง	๓๐	-	-
	- ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	๑,๐๐๐	๓๐๐	๓๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๙	พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่				
	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๕.๕	๕.๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๑,๑๐๐	๑,๑๐๐	๑๐๐
	- จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	ตัน	๑๐	๑๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ไร่	๒๐	๒๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๒๘	๒๘	๑๐๐
	- ส่งเสริมการทำ/การใช้น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๒๐,๘๐๐	๒๐,๘๐๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน-น้ำ-พืช	ตัวอย่าง	๗๖	๗๖	๑๐๐
	- ถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดิน	ครั้ง	๓๐	๓๐	๑๐๐
๑๐	พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri - Map	ไร่	๔๐๐	๔๐๐	๑๐๐
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	๔๐๐	๔๐๐	๑๐๐
	- ค่าวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตรปรับปรุงบำรุงดิน (โดโลไมท์)	ไร่	๑๒๐	๑๒๐	๑๐๐
	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๑	๑	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๒๐๐	๒๐๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก สูตร พด.	ตัน	๒๐	๒๐	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๐๐
	- ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	๖๐	๖๐	๑๐๐
๑๑	เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่	กลุ่ม	๕	๕	๑๐๐
	- สาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน	กลุ่ม	๕	๕	๑๐๐
๑๒	การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	ตำบล	๘	๘	๑๐๐
	- วิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA)	ตำบล	๘	๘	๑๐๐
	- จัดทำรูปเล่มโครงการบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	ตำบล	๘	๘	๑๐๐
๑๓	การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐
	- ค่าก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม.	บ่อ	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐
	- ค่าควบคุมงานก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม.	บ่อ	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐
	- จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๔	ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาส ๗๒ พรรษา	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- กิจกรรมปลูกผักพวยการ	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	สนับสนุนกิจกรรมด้านการพัฒนาที่ดินให้กับสมาชิก สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	แห่ง	๔	๔	๑๐๐
	- โรงเรียนใหม่	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- ต่อยอดโรงเรียนเดิม	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
๑๕	พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร/ศูนย์ เครือข่าย	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
	- ฐานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการจัดการดิน	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
	- สนับสนุนการให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก.	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
๑๖	พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	แปลง	๒	๒	๑๐๐
	การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	แปลง	๒	๒	๑๐๐
	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๒	๒	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐
	- สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	๕๐	๕๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.	ตัน	๑๐	๑๐	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๖๐๐	๖๐๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน- น้ำ-พืช	ตัวอย่าง	๓๐	๓๐	๑๐๐
	- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	ราย	๓๐	๓๐	๑๐๐
	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	๓๐	๓๐	๑๐๐
	จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่การพัฒนา คุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	ไร่	๒๐๐	๒๐๐	๑๐๐
	- ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่การพัฒนา คุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	ไร่	๒๐๐	๒๐๐	๑๐๐
๑๗	ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ไร่	๑,๓๐๐	๑,๓๐๐	๑๐๐
	- ไถกลบตอซัง	ไร่	๑,๓๐๐	๑,๓๐๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.	ตัน	๑๓๐	๑๓๐	๑๐๐

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
	กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการไถกลบ (ไถกลบตอซัง สร้างดินยั่งยืน พื้นสิ่งแวดล้อม)	ไร่	๑๐	๑๐	๑๐๐
	- กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการไถกลบ (ไถกลบตอซัง สร้างดินยั่งยืน พื้นสิ่งแวดล้อม)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
๑๘	ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน (เพิ่มเติม)	กล้า	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐
	รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (เพิ่มเติม) (ปลูก+ส่งเสริม)	กล้า	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม	กล้า	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๑๐๐
๑๙	การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร (เพิ่มเติม)	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐
	ปัจจัยการผลิตและส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดิน ปี ๒๕๖๗ (เพิ่มเติม)	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐
	- เมล็ดพันธุ์ (ปอเทือง)	ตัน	๕	๕	๑๐๐
	- ปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	- น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดิน	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐
	ปัจจัยการผลิตและส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดิน ปี ๒๕๖๗ (เพิ่มเติม) (รอบ ๒)				
	- ปุ๋ยหมัก พด. (เพิ่มเติม) (รอบ ๒)	ตัน	๑๔๐	๑๔๐	๑๐๐
๒๐	จัดการความเสี่ยงโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality : LDN)(เพิ่มเติม)				
	สนับสนุนผลิตภัณฑ์ จุลินทรีย์ พด. เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ปี ๒๕๖๗ (เพิ่มเติม)				
	- น้ำหมักชีวภาพ พด.๖ (ระยะน้ำท่วม)	ลิตร	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ปุ๋ยหมัก พด.๑ (ระยะหลังน้ำท่วม)	ตัน	๑๔๐	๑๔๐	๑๔๐

หมายเหตุ : การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม – ดอน และโครงการการบริหารจัดการดินและน้ำ ทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามแผนงานปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ได้ เนื่องจากพื้นที่ดำเนินงาน ติดผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร สถานีพัฒนาที่ดินแพร่จึงดำเนินการจัดทำขอเงินไว้เบิก เหลือมปี และจะเข้าดำเนินการ หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จสิ้น

การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วม และศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ ดำเนินการแต่งตั้งหมอดินอาสาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือ และสนับสนุนภารกิจประสานเชื่อมโยงระหว่างสถานีพัฒนาที่ดินกับเกษตรกรในระดับต่างๆ เป็นผู้รับและแจ้งข่าวสาร ด้านการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตรับผิดชอบให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ ด้านการพัฒนาที่ดิน แนะนำผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาที่ดินที่ได้รับมอบหมาย เช่น การทำศูนย์เรียนรู้ / จุดเรียนรู้ รวบรวมปัญหา และความต้องการในพื้นที่ และเป็นผู้ช่วยในการบริการวัสดุปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จังหวัดแพร่ มีหมอดินหมู่บ้าน ๖๗๘ ราย และหมอดินอาสาประจำตำบล ๗๘ ราย

วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับหมอดินอาสามืออาชีพที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน
- ๒.๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการเกษตรโดยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเอง
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลหมอดินอาสาในรูปแบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาเป็น Big data รองรับองค์กร ๔.๐

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดอบรมหมอดินอาสาประจำตำบล หมู่บ้าน ในพื้นที่ เพื่อมอบนโยบาย ภารกิจของหมอดินอาสา และชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในปี ๒๕๖๗ แบ่งการอบรมเป็นรุ่นตามรายอำเภอ โดยเจ้าหน้าที่หน่วยดำเนินการจัดอบรมในพื้นที่ให้แล้วเสร็จ
๒. จัดอบรมหมอดินอาสาและดูงานศูนย์ฝึกปฏิบัติหมอดินอาสา
๓. ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วนสถานีพัฒนาที่ดิน
๔. ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน
๕. ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน
๖. ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๖๖

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. หมอดินอาสาและเกษตรกรทุกระดับได้รับคำแนะนำและสามารถเข้าถึงข้อมูลในถึงความรู้ และนำความรู้จากถึงความรู้หมอดินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น
๒. ยกระดับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินจากแบบเดิมมาเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และประสานการดำเนินงานผ่านสื่อเว็บไซต์หมอดินอาสา
๓. หมอดินอาสาที่ผ่านการฝึกปฏิบัติเฉพาะด้าน สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้
๔. เครือข่ายหมอดินอาสาได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งสร้างความมั่นคงกับภาคเกษตรของประเทศไทย
๕. กรมพัฒนาที่ดินได้ยกระดับฐานข้อมูลหมอดินอาสาเข้าสู่ Big Data เพื่อรองรับองค์กร ๔.๐

๖. สามารถจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน เพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีและ นวัตกรรม เพื่อให้เกษตรกร และผู้สนใจได้เข้ามา ศึกษา ดูงาน ด้านการพัฒนาดิน

๗. เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาดินไปใช้ได้ ในพื้นที่ของตนเองอย่างถูกต้อง

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑	การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วม และศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาดิน	ราย	๕๗๐	๕๗๐	๑๐๐
	- หลักสูตรที่ ๑ การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในงานวันดินโลก ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคันทรง อำเภอเมืองมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา	ราย	๕	๕	๑๐๐
	- หลักสูตรที่ ๒ อบรมในวันหมอดินอาสา	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	- หลักสูตร ๓ การฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน	ราย	๒๐	๒๐	๑๐๐
	- หลักสูตร ๔ การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสา ด้านการพัฒนาดินตามบริบทของท้องถิ่น	ราย	๔๔๕	๔๔๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาดินในสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน เป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาดิน	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาดิน ปี ๒๕๖๖	แห่ง	๒	๒	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและ
ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

กิจกรรม “หลักสูตรที่ ๑ การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานวันดินโลก ณ ศูนย์ศึกษา
การพัฒนาเขานินซอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา”

กิจกรรม “หลักสูตรที่ ๒ อบรมในวันหมอดินอาสา”

กิจกรรม “หลักสูตรที่ ๓ การฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการ

กิจกรรม “หลักสูตรที่ ๔ การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการพัฒนาที่ดิน
ตามบริบทของท้องถิ่นพัฒนาที่ดิน”

กิจกรรม “ส่งเสริมกิจกรรมวันหมอดินอาสา”

กิจกรรม “ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดิน”

กิจกรรม “ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน”

กิจกรรม “ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนา

ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการพัฒนาที่ดิน เช่น ผลิตภัณฑ์ พด.ต่างๆ เพื่อทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร พร้อมทั้งให้ความรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่หมอดินอาสา และเกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง สนับสนุนให้เกษตรกร ทำการเกษตรที่ปลอดภัย ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยสถานีพัฒนาที่ดินมีภารกิจในการให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ในการสนับสนุนส่งเสริม การปรับปรุงบำรุงดิน และฟื้นฟูคุณภาพดินให้เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมโดยตรง และได้มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตรมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์และลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ส่งผลต่อความ ปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค
๒. เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในการทำเกษตรที่มุ่งสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice; GAP)

วิธีการดำเนินงาน

๑. แนะนำให้ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกร และผู้ร่วมงาน เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน แนะนำการใช้ปุ๋ย วิธีการทำ การใช้ พด. ชนิดต่างๆ วิธีการเก็บตัวอย่างดิน เพื่อนำมาวิเคราะห์
๒. ให้บริการแจกจ่ายผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน เช่น สารเร่งชนิดต่างๆ น้ำหมักชีวภาพ และเอกสารชุดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน
๓. ดำเนินการสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) การทำสารป้องกันแมลงศัตรูพืช (พด.๗)

วิธีการดำเนินงาน

๑. ร่วมจัดนิทรรศการในพื้นที่จังหวัดแพร่ ร่วมกับโครงการจังหวัดเคลื่อนที่ และคลินิกพระบรมมา
๒. แจกจ่ายสารเร่ง พด.๑, ๒, ๓, ๖, ๗ และน้ำหมักชีวภาพ พด.๒
๓. แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
๔. ให้ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกรที่ร่วมงาน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๒	ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน	ราย	๕,๕๓๖	๕,๕๓๖	๑๐๐
	- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	๕,๕๓๖	๕,๕๓๖	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ขวด	๑๑,๐๗๕	๑๑,๐๗๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ (ไมคอร์ไรซา และ ไตรโคเดอร์มา) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชอาหารปลอดภัย	ไร่	๘๐๐	๘๐๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน

กิจกรรม “ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์”

กิจกรรม “ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ (ไมคอร์ไรซา และไตรโคเดอร์มา) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช อาหารปลอดภัย”

ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา

พื้นที่เกษตรกรรม ส่วนมากของจังหวัดแพร่ มีปัญหาความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินขาดอินทรียวัตถุ และเป็นกรดจัด เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินมาเป็นระยะเวลาช้านาน โดยขาดการปรับปรุงบำรุงดิน และเกษตรกรนิยม ใช้ปุ๋ยเคมีกันมาก ดังนั้น การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้วัสดุอินทรีย์ จึงได้รับการยอมรับจากเกษตรกรเป็นอันมาก วัสดุปรับปรุงบำรุงดินที่แนะนำได้แก่ ปูนโดโลไมท์ ปุ๋ยขี้สัตว์ ปุ๋ยหมัก เป็นต้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการปรับปรุงบำรุงดิน
๒. เพื่อแก้ปัญหาดินเสื่อมสภาพ

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดทำข้อมูลพื้นที่ดินกรด และพื้นที่ดินอุดมสมบูรณ์ต่ำ
 ๒. สำรวจพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องการการแก้ไขปัญหาดิน
 ๓. คัดเลือกพื้นที่เพื่อสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน โดยดำเนินการกิจกรรมตามแนวทางของ กรมพัฒนาที่ดิน
- ดังนี้ การฝึกอบรมเกษตรกร การใส่ปูนปรับสภาพกรดในดิน การทำปุ๋ยพืชสด การทำและการใช้ปุ๋ยหมัก
๔. เก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของดิน เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน เพื่อขยายผลต่อไป

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๓	ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา	ไร่	๔๔๐	๔๔๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	ตัน	๒๒๐	๒๒๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๔๔๐	๔๔๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา

กิจกรรม “ส่งเสริมปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)”

กิจกรรม “ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด”

ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

ความเสื่อมโทรมของดิน เกิดจากสาเหตุทางธรรมชาติ การใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องขาดการบำรุงรักษา และขาดการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ผลผลิตพืชจึงตกต่ำ สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งของความเสื่อมโทรมของดิน คือ การชะล้างพังทลายของดิน ซึ่งพบกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทย ๑๐๘.๘๗ ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๔๖) ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียดินในปี พ.ศ.๒๕๔๓ พื้นที่ที่มีการสูญเสียดินในระดับตั้งแต่ ๒ ถึงมากกว่า ๒๐ ตันต่อไร่ต่อปี ในพื้นที่ราบ (ความชันไม่เกินร้อยละ ๓๕) มีจำนวนถึง ๕๕.๗ ล้านไร่ สำหรับพื้นที่สูง (ภูเขาที่ลาดหุบเขา มีความชันเกินกว่าร้อยละ ๓๕) มีจำนวนถึง ๕๓.๒ ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๔๕) จากปัญหาดังกล่าวทำให้ประเทศไทยเริ่มต้นตัวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันงานอนุรักษ์ดินและน้ำมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมดำเนินการทั้งร่างกายและแรงใจ โดยใช้มาตรการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินผสมผสาน มุ่งที่พืชโดยเฉพาะหญ้าแฝกเป็นแนวทางการอนุรักษ์ดินและน้ำ และให้ความสำคัญในการป้องกันการเสื่อมโทรมของดินโดยรวม การป้องกันการสูญเสียเนื้อดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุควบคู่กันไป

นับตั้งแต่วันแรกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝกที่พระราชทานแก่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๔ หญ้าแฝกก็ได้กลายมาเป็นพืชที่หลายหน่วยงาน เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริสวนพฤกษศาสตร์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ อีกไม่ต่ำกว่า ๓๐ หน่วยงาน ต่างก็เร่งศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องหญ้าแฝก แม้ว่าในระยะหลายปีมานี้ จะได้มีการทดลองปลูกหญ้าแฝกและพืชหลายชนิดเพื่อใช้เป็นพืชป้องกัน ดินพังทลาย แต่หญ้าแฝกเป็นพืชชนิดเดียวที่ได้ผ่านการทดสอบ

กรมพัฒนาที่ดินซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการอนุรักษ์ดินและน้ำ การรักษาทรัพยากรดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดการเสื่อมโทรม การใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องและเหมาะสมกับที่ดิน ดังนั้นการส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อการพัฒนาที่ดินโดยทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งทางด้านเคมี กายภาพ รวมถึงชีวภาพ จึงเป็นงานหลักที่สำคัญของกรมฯ ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา กรมฯ ได้ทำการรณรงค์และส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่รอบแหล่งน้ำ พื้นที่สองข้างทาง หรือพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เช่น ริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งในปี ๒๕๔๘ มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรมส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ มีเป้าหมายในการส่งเสริมและรณรงค์ให้เกษตรกรปลูก และการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายของการรณรงค์ทั้งในพื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่เพื่อรักษาทรัพยากรดิน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการปลูกหญ้าแฝก และนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรอย่างแพร่หลาย
๒. เพื่อให้เกษตรกรเห็นการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตผลตอบแทน และปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรหลังจากนำหญ้าแฝกไปปลูกในพื้นที่การเกษตร
๓. เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รักษาความชื้นของดินปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรม ช่วยให้สภาพของดินสามารถปลูกพืชได้

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผลงาน	%
๔	ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	ไร่	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐๐
	- รมรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (ปลูก+ส่งเสริม)	กล้า	๔,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	๒,๘๙๐,๐๐๐	๒,๘๙๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม	กล้า	๑,๑๑๐,๐๐๐	๑,๑๑๐,๐๐๐	๑๐๐
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน	ไร่	๑,๐๐๐	๖๗๐	๖๗
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำชุมชนบนพื้นที่สูง	ไร่	๑๑๐	๑๑๐	๑๐๐
	- การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรม “รมรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (ปลูก+ส่งเสริม)”

กิจกรรม “รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (ปลูก+ส่งเสริม)”

กิจกรรม “จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน”

บ้านห้วยซอน หมู่ ๑๔, ๑๖ ตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๖๗๐ ไร่

กิจกรรม “จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำชุมชนบนพื้นที่สูง”

บ้านไผ่โทน หมู่ ๒ ตำบลไผ่โทน อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๑๐ ไร่

กิจกรรม “การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางารเกษตร”

แปลงที่ ๑ บ้านวังชันพัฒนา หมู่๑๑ ตำบลวังชัน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๐๐ ไร่

แปลงที่ ๒ บ้านวังชันพัฒนา หมู่๑๐ ตำบลนาพูน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๐๐ ไร่

กิจกรรม “การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร”

แปลงที่ ๓ บ้านปากปาน หมู่ ๙ ตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๐๐ ไร่

แปลงที่ ๔ บ้านน้ำพุ หมู่ ๓ ตำบลบ้านกวาง อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่
พื้นที่ดำเนินการ ๑๐๐ ไร่

ธนาคารสินค้าเกษตร (ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์)

กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากดินได้อย่างยั่งยืน และเพื่อเป็นการช่วยเกษตรกรลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี หรือร่วมกันใช้อย่างเหมาะสม ได้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นในพื้นที่การดูแลของสถานีพัฒนาที่ดินในแต่ละจังหวัด รวมถึงหน่วยงานภายในกรมพัฒนาที่ดินที่มีศักยภาพในการผลิต เพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรนำเอาเศษวัสดุเหลือใช้ในไร่นา ในครัวเรือน และจากโรงงานอุตสาหกรรมมาฝากไว้ที่ธนาคาร ธนาคารจะทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ให้เกษตรกรมาเบิกถอนเอาไปใช้ประโยชน์ เมื่อวัสดุนั้นย่อยสลายเป็นปุ๋ยแล้ว หรือให้เกษตรกรกู้ยืมปุ๋ยจากธนาคารไปใช้แล้วใช้หนี้ด้วยวัสดุเหลือใช้จากไร่นาและโรงงานอุตสาหกรรมหรือปุ๋ยคอก เพื่อให้เกิดการผลิตและมีการนำไปใช้ประโยชน์ได้ถูกต้อง มีราคาถูก พร้อมทั้งช่วยลดปัญหาการเผาและปัญหาจากการกำจัดหรือทิ้งขยะในอนาคต

วัตถุประสงค์

- 1) ให้มีการดำเนินการผลิตและใช้ประโยชน์ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- 2) เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของวัสดุเหลือใช้ในการเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรม
- 3) ให้เกษตรกรลดละเลิกการเผาด้วยการนำเอาวัสดุเหลือใช้จากไร่นามาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

เป็นการลดต้นทุนในการผลิต

- 4) เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น

วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) สำรวจความต้องการปัจจัยการผลิต (วัสดุทางการเกษตร) ของธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- 2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต (ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ)
- 3) ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน การใช้ปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- 4) ดำเนินการผลิตตามเป้าหมายที่ได้รับ เพื่อให้สมาชิกเบิกถอนมาใช้ประโยชน์ต่อไป
- 5) รายงานผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๕	ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- ธนาคารปุ๋ยหมัก พต.	ตัน	๔	๔	๑๐๐
	- ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๓,๘๐๐	๓,๘๐๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

กิจกรรม “ต่อยอดธนาคารปุ๋ยอินทรีย์”

กิจกรรม “ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ”

กิจกรรม “ธนาคารปุ๋ยหมัก พด.๑”

ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

กรมพัฒนาที่ดิน มีนโยบายขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร พัฒนาเกษตรกรกลุ่มเดิมที่เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาสู่เกษตรกรอินทรีย์ โดยการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิต สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พต.ของกรมพัฒนาที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการดินให้มีความเหมาะสม กับการทำการเกษตร เพื่อเป็นการสนับสนุนเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความมุ่งมั่นในการผลิตสารอินทรีย์เพื่อ ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และได้เห็นความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน ได้รับองค์ความรู้เรื่อง ทรัพยากรดิน ให้เยาวชนได้มีความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรและการพัฒนาที่ดินได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนจึงมีความสำคัญ และหวังให้หมอดินน้อยสามารถเป็นแกนนำในการช่วยรณรงค์ และขยายผลไปสู่ผู้ปกครอง นักเรียนและเกษตรกรทั่วไป ในการเพิ่มผลผลิตพืชภายใต้การปรับปรุงบำรุงดิน และ รักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นการรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิต เป็นการดำเนินการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตและใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พต.ของสถานีพัฒนาที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการดินให้มีความเหมาะสมกับการทำการเกษตร
2. เพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรให้กับกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความมุ่งมั่นใน การผลิตและใช้สารอินทรีย์เพื่อลดใช้สารเคมีทางการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๖	ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทาง การเกษตร	ไร่	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๐๐
	-พัฒนาต่อยอดกลุ่มส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้ สารเคมีเข้าสู่การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (กลุ่มเกรดA B C)	กลุ่ม ราย ไร่	๕๐ ๕๐๐ ๕,๐๐๐	๕๐ ๕๐๐ ๕,๐๐๐	๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐
	- ผลิต จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๑๒	๑๒	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๒,๔๐๐	๒,๔๐๐	๑๐๐
	- สนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียนใหม่	โรงเรียน	๑	๑	๑๐๐
	- ต่อยอดโรงเรียนเดิม (ปี ๕๐-๖๖)	โรงเรียน	๗	๗	๑๐๐
	- หมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

กิจกรรม “พัฒนาต่อยอดกลุ่มส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีเข้าสู่การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (กลุ่มเกรด A B C)”

กิจกรรม “ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน”

กิจกรรม “สนับสนุนเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียนใหม่”

กิจกรรม “ต่อยอดโรงเรียนเดิม (ปี ๕๐-๖๖)”

กิจกรรม “สนับสนุนเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียนใหม่”

กิจกรรม “หมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)”

ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

เกษตรอินทรีย์เป็นกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการเกษตรของเกษตรกรรายย่อย การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยมีผลผลิตที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการผลิตเป็นที่ยอมรับ ทำให้สามารถขยายช่องทาง การตลาด สร้างงานและสร้างรายได้ก่อนเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และแก้ปัญหาต่างๆ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางอาหาร ลดความยากจน และสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ

เกษตรอินทรีย์ไม่ได้ถูกจำกัดว่าจะต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานตรวจรับรองเท่านั้น ยังมีเกษตรกรรายย่อยที่ทำเกษตรอินทรีย์ด้วยจิตวิญญาณ เป็นวิถีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเกื้อกูล อาจเรียกว่า “เกษตรอินทรีย์พื้นบ้าน หรือ เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน” เกษตรกรเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงหน่วย ตรวจรับรองได้ เพราะมีค่าตรวจรับรองสูงและไม่คุ้มกับผลผลิตที่มีน้อย รวมทั้งระบบการตรวจต้องมีเอกสาร ให้บันทึกจำนวนมาก ไม่เหมาะกับเกษตรกรรายย่อย ดังนั้นการขับเคลื่อนให้เกิดการกลุ่มผลิตเกษตรอินทรีย์ มากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคจำเป็นต้องทำสอดคล้องกันทั้งระบบตั้งแต่การผลิต การรับประกันคุณภาพจนถึงการตลาด ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตต้องการเข้าสู่การตลาดระดับใดที่คู่ค้าและผู้บริโภคยอมรับ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับองค์ความรู้เรื่องระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย โดยสามารถยื่นขอรับรองมาตรฐานพีชอินทรีย์กับกรมวิชาการเกษตรและมาตรฐานข้าวอินทรีย์กับกรมการข้าว หรือยื่นขอรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากหน่วยตรวจรับรองภายนอก หรือได้ใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

๒. เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรได้เข้าใจถึงหลักการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ และแนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนากลุ่มให้ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ PGS

๓. เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้ และให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่จำเป็นสำหรับการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๗	ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)	ไร่	๑๘.๒	๑๘.๒	๑๐๐
	-การเตรียมความพร้อมเกษตรกรกลุ่มใหม่ขั้นที่ ๑	กลุ่ม ราย ไร่	๑ ๕ ๑๘.๒	๑ ๕ ๑๘.๒	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)

กิจกรรม “การเตรียมความพร้อมเกษตรกรกลุ่มใหม่ขั้นที่ ๑”

การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร

จากสถานการณ์น้ำและสถานการณ์เอลนีโญ ในช่วงฤดูแล้งปี ๒๕๖๖-๒๕๖๗ ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรกรรม ซึ่งจากข้อมูลกรมอุตุนิยมวิทยารายงานว่า ปริมาณฝนสะสมในช่วงเดือนมกราคมถึงกันยายน ๒๕๖๖ มีปริมาณน้ำฝนสะสมเฉลี่ยต่ำกว่าค่าปกติถึงร้อยละ ๒๐ และต่ำกว่า ปี ๒๕๖๕ ในช่วงเวลาเดียวกันถึงร้อยละ ๓๓ ดังนั้น จึงมีความสำคัญในการกำหนดให้มีมาตรการลดผลกระทบให้เกษตรกรมีน้ำไว้ใช้ หรือเก็บความชุ่มชื้นไว้ในดินในช่วงวิกฤตการณ์ภัยแล้ง เพื่อสร้างการปรับตัวของภาคเกษตรกรรมที่มีความอ่อนไหวต่อสภาพดิน ฟ้า อากาศ และปัญหาสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง (Climate Change)

กรมพัฒนาที่ดินซึ่งมีภารกิจในการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรดินและน้ำอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการรักษาดินให้มีความสามารถในการให้ผลผลิตสูงสุดและนานที่สุด เป็นการใช้ดินอย่างถูกวิธี งานพัฒนาการบริหารจัดการดินและน้ำบนดินและใต้ดินเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นการชะลอความเร็วของน้ำ การเก็บกักตะกอน การป้องกันการสูญเสียน้ำดินรักษาความชื้นในดิน รวมทั้งเป็นการเก็บกักน้ำฝนที่ตกลงมาให้ไหลซึมลงใต้ดินอย่างช้า ๆ ทำให้เกิดความชื้นที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งช่วยไม่ให้เกิดน้ำไหลบ่ากัดเซาะดินในพื้นที่ตอนล่างซึ่งก่อให้เกิดความเสียหาย เพิ่มประสิทธิภาพและเก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตร ซึ่งเห็นว่าหากมีการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะการบรรเทาผลกระทบจากภัยแล้ง ในพื้นที่ทำการเกษตรที่มีโอกาสเสี่ยงภัยแล้ง

วัตถุประสงค์

๑. เกิดการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินด้วยมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมเพื่อบรรเทาผลกระทบจากภัยแล้ง
๒. เพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร และลดผลกระทบจากภัยแล้ง

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๘	การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๓๐๐	๓๐
	- ก่อสร้างมาตรการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน	แห่ง	๓๐	๓๐	๑๐๐
	- จัดทำระบบกระจายน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	แห่ง	๓๐	-	-
	- ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	๑,๐๐๐	๓๐๐	๓๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดิน
ในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร

ลงพื้นที่ดำเนินงานและประชุมชี้แจง

กิจกรรม “จัดทำระบบกระจายน้ำพลังงานแสงอาทิตย์”

ตรวจรับและส่งมอบระบบกระจายน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

กิจกรรม “ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ”

กิจกรรม “ก่อสร้างมาตรการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน”

พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงสร้างภาคการเกษตรของไทย เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่ถือครอง ทางการเกษตรขนาดเล็ก และเป็นการผลิตที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ การดำเนินการลักษณะดังกล่าวทำให้ภาคเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์ ค่าปัจจัยการผลิตต่างๆ ค่าใช้จ่ายของเครื่องจักรกลการเกษตร และค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตร รวมทั้งปัญหาการขาดอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต (Production Process) การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) และปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ยังไม่เข้าถึงตัวเกษตรกรได้เท่าที่ควร

เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดดังกล่าว จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิต และการบริหารจัดการร่วมกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีภารกิจต้องดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร จึงได้กำหนดระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรมเพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนการจัดการด้านการตลาดโดยหน่วยงานภาครัฐ ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน
2. เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๙	พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่				
	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๕.๕	๕.๕	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๑,๑๐๐	๑,๑๐๐	๑๐๐
	- จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	ตัน	๑๐	๑๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ไร่	๒๐	๒๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๒๘	๒๘	๑๐๐
	- ส่งเสริมการทำ/การใช้น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๒๐,๘๐๐	๒๐,๘๐๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน-น้ำ-พืช	ตัวอย่าง	๗๖	๗๖	๑๐๐
	- ถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดิน	ครั้ง	๓๐	๓๐	๑๐๐

พื้นที่ดำเนินการ

ลำดับ ที่	ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	สินค้า	พื้นที่ดำเนินการ			พื้นที่ (ไร่)	จำนวน เกษตรกร (ราย)
			หมู่	ตำบล	อำเภอ		
๑	๒๕๖๕	ส้มเขียวหวาน	๑๐	นาพูน	วังชิ้น	๗๒๙	๔๙
๒	๒๕๖๖	ส้มเขียวหวาน	๓	วังชิ้น	วังชิ้น	๔๗๕	๓๗
๓	๒๕๖๖	ส้มเขียวหวาน	๓	แม่ป่าก	วังชิ้น	๔๑๙	๔๒
๔	๒๕๖๗	ส้มเขียวหวาน	๕	นาพูน	วังชิ้น	๓๕๘	๓๙
๕	๒๕๖๗	มันสำปะหลัง	๒	นาพูน	วังชิ้น	๓๕๗	๓๗
๖	๒๕๖๕	ส้มโอ	๑	ปากกาง	ลอง	๒๘๑	๗๑
๗	๒๕๖๕	ส้มโอ	๓	ปากกาง	ลอง	๔๗๑	๗๕
๘	๒๕๖๖	ยางพารา	๔	ทุ่งแล้ง	ลอง	๓๗๓	๔๐
๙	๒๕๕๖	ยางพารา	๑	บ่อเหล็กทอง	ลอง	๔๒๕	๕๒
๑๐	๒๕๖๗	ยางพารา	๔	ทุ่งแล้ง	ลอง	๓๖๐	๓๒
๑๑	๒๕๖๕	พืชผัก/สมุนไพร	๓	สบสาย	สูงเม่น	๗๓	๓๖
๑๒	๒๕๖๕	มะม่วง	๑	บ้านถิ่น	เมืองแพร่	๓๐๓	๓๓
๑๓	๒๕๖๗	พืชผัก/สมุนไพร	๕	เหมืองหม้อ	เมืองแพร่	๓๔	๓๑
๑๔	๒๕๖๗	พืชผัก/สมุนไพร	๙	เหมืองหม้อ	เมืองแพร่	๒๕	๓๕
๑๕	๒๕๖๕	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑	แม่ยางร้อง	ร้องกวาง	๑,๑๕๒	๑๑๐
๑๖	๒๕๖๕	ยางพารา	๒	แม่ทราย	ร้องกวาง	๔๗๖	๔๕
๑๗	๒๕๖๖	พืชผัก/สมุนไพร	๑	น้ำเลา	ร้องกวาง	๙๕	๓๐
๑๘	๒๕๖๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑	ไผ่โทน	ร้องกวาง	๑,๒๕๓	๘๔
๑๙	๒๕๖๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๔	ทุ่งศรี	ร้องกวาง	๘๒๗	๗๙
๒๐	๒๕๖๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๙	บ้านเวียง	ร้องกวาง	๔๗๓	๗๓
๒๑	๒๕๖๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๙	แม่ยางตาล	ร้องกวาง	๖๙๖	๗๗
๒๒	๒๕๖๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒	ทุ่งศรี	ร้องกวาง	๑๐๘๖	๗๕
๒๓	๒๕๖๗	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒	บ้านเวียง	ร้องกวาง	๓๓๙	๕๔
๒๔	๒๕๖๗	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓	บ้านเวียง	ร้องกวาง	๙๕๐	๗๗
๒๕	๒๕๖๗	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖	แม่ยางฮ่อ	ร้องกวาง	๖๒๒	๗๑
๒๖	๒๕๖๕	ลำไย	๖	ทุ่งน้ำว	สอง	๒๐๐	๓๖
๒๗	๒๕๖๕	พริก	๑	ทุ่งน้ำว	สอง	๒๓๑	๓๗
๒๘	๒๕๖๕	พริก	๑	แม่คำมี	หนองม่วงไข่	๒๓๓	๓๐
๒๙	๒๕๖๕	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒	น้ำรัต	หนองม่วงไข่	๑๖๐	๓๖
๓๐	๒๕๖๖	ถั่วเขียว	๓	ทุ่งแค้ว	หนองม่วงไข่	๒๔๗	๓๓
รวม						๑๓,๖๙๘	๑,๕๒๑

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

กิจกรรม ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน

กิจกรรม ผลิตปุ๋ยหมัก พด.

กิจกรรม น้ำหมักชีวภาพ

กิจกรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดิน

พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map

กรมพัฒนาที่ดิน จึงให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ปลูกข้าว ซึ่งมีจำนวนมากถึง ๘.๕ ล้านไร่ ทั่วประเทศ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสม เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน ให้เกิดผลผลิตที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการเพาะปลูกอย่างยั่งยืนในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม จึงได้จัดทำโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน ภายใต้โครงการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ รับทราบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานว่าการจัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Management : Agri-Map) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแผนที่สำหรับบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การเพาะปลูก และผลผลิตด้านการเกษตรรายจังหวัด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ในมิติของปัจจัยการผลิต อุปสงค์ และอุปทาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว ให้มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นรูปแบบเกษตรผสมผสาน ให้ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และสามารถช่วยเหลือตนเองได้
2. เพื่อลดพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสม ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ และลด Supply ส่วนเกินจากตลาดที่เป็นผลให้ผลผลิตข้าวมีราคาตกต่ำ และไม่มีคุณภาพ

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๐	พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri - Map	ไร่	๔๐๐	๔๐๐	๑๐๐
	- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	๔๐๐	๔๐๐	๑๐๐
	- ค่าวัสดุปุ๋ยเพื่อการเกษตรปรับปรุงบำรุงดิน (โดโลไมท์)	ไร่	๑๒๐	๑๒๐	๑๐๐
	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๑	๑	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๒๐๐	๒๐๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมัก สูตร พด.	ตัน	๒๐	๒๐	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๐๐
	- ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	๖๐	๖๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map

กิจกรรม จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map

กิจกรรม ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน

กิจกรรม ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)

กิจกรรม ผลิตปุ๋ยหมัก สูตร พด.

เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

ดินเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการเกษตรเนื่องจากดินเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของพืชโดยทั่วไป ดินที่มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช คือ ดินที่อุดมสมบูรณ์มีแร่ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของพืช ขณะเดียวกันก็มีสมบัติทางกายภาพที่เหมาะสมสำหรับเป็นที่ยึดเกาะของรากพืช ช่วยยึดลำต้นให้แน่น ไม่ให้ล้มเอียง และยังทำหน้าที่เก็บกักน้ำเพื่อการเจริญเติบโตของพืช ให้อากาศแก่รากพืชเพื่อการหายใจ ทั้งนี้ดินที่เกิดจากการขุดสระเก็บน้ำที่ปรับเกลี่ยในพื้นที่โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นดินล่างที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีธาตุอาหารในดินต่ำ กรมพัฒนาที่ดินจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ดินมีสภาพอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การปลูกพืชให้เจริญเติบโตและให้ผลผลิตดีอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการทำการเกษตร

๒ เพื่อให้เกษตรกรโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาที่ดินอย่างถูกต้องและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถลดรายจ่ายในการทำการเกษตรได้

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๑	เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่	กลุ่ม	๕	๕	๑๐๐
	- สาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน	กลุ่ม	๕	๕	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน

เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

กิจกรรม สนับสนุนและสาธิตการปรับปรุงและบำรุงดิน

การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๒ (๑) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน ๗,๒๒๕ ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้การใช้ที่ดินในระดับตำบล มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๒	การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล	ตำบล	๘	๘	๑๐๐
	- กิจกรรมวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม	ตำบล	๘	๘	๑๐๐
	- จัดทำรูปเล่มโครงการบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล				

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล

กิจกรรม กิจกรรมวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

การก่อสร้างแหล่งน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน

กรมพัฒนาที่ดิน ได้มีการสร้างแหล่งน้ำในไร่นามาตั้งแต่อดีตซึ่งก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเขตชลประทานซึ่งมีเนื้อที่มากถึง ๑๐๔.๑๒ ล้านไร่ จึงยังมีความต้องการแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การขุดสระน้ำในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรโดยเน้นพื้นที่เป้าหมายนอกเขตชลประทานจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในไร่นา พื้นผิวดินฟื้นชีวิตเพิ่มผลผลิตเพิ่มรายได้ และเป็นไปตามความสมัครใจและความต้องการของเกษตรกรอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน
๒. เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกร

วิธีการดำเนินงาน

๑. เจ้าหน้าที่ทำการคัดเลือกพื้นที่เกษตรกรที่แจ้งความต้องการขุดสระตามหลักเกณฑ์ดังนี้
 - บริเวณที่จะทำการขุดสระเก็บน้ำประจำไร่นา จะต้องเป็นพื้นที่ลุ่มหรือในพื้นที่เหมาะแก่การทำนา ความลาดชันของพื้นที่ไม่เกิน ๒ เปอร์เซ็นต์
 - สระที่จะขุดต้องมีพื้นที่รับน้ำทำไม่น้อยกว่า ๘ เท่าของขนาดสระโดยให้สังเกตจากร่องน้ำหรือข้อมูลปริมาณน้ำทำในพื้นที่
 - บริเวณที่จะขุดสระจะต้องเป็นดินที่มีดินเหนียวปนอยู่ไม่น้อยกว่า ๒๐ เปอร์เซ็นต์ตลอดความลึก ๓ เมตรจากผิวดินเพื่อให้กักเก็บน้ำได้
 - ความลึกของสระ จะต้องไม่เกิน ๓ เมตร
 - สระเก็บน้ำมีความจุอย่างน้อย ๑,๒๖๐ ลบ.ม.ตามปริมาณงานดินขุดโดยสระเก็บน้ำไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามรูปแบบมาตรฐานอาจเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือรูปแบบอื่นได้
๒. การมีส่วนร่วมของเกษตรกร
 - เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดสระน้ำ จำนวน ๒,๕๐๐ บาทต่อบ่อเป็นค่าขนย้ายเครื่องจักร
 - พื้นที่ขุดสระน้ำจะต้องเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ที่เกษตรกรเป็นเจ้าของมีเอกสารสิทธิ์ และมีหนังสือยินยอมให้เข้าดำเนินการขุดสระน้ำ ทั้งนี้ เกษตรกรเจ้าของที่ดินจะเป็นผู้คัดเลือกพื้นที่ขุดสระน้ำโดยเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินจะให้คำปรึกษาแนะนำตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบของสระน้ำขนาดอย่างน้อย ๑,๒๖๐ ลบ.ม. สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่
 - ภายหลังจากการขุดสระเสร็จเรียบร้อยเกษตรกรต้องมีความตั้งใจประกอบอาชีพทางการเกษตร
 - สถานีพัฒนาที่ดินจะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมบูรณาการการพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรได้แก่ด้านการประมงการเลี้ยงสัตว์การปลูกพืชเป็นต้น

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๓	การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐
	- ค่าก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลิบ.ม.	บ่อ	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐
	- ค่าควบคุมงานก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลิบ.ม.	บ่อ	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐
	- จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรม การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลิบ.ม.

ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่หก (ตุลาคม ๒๕๕๙-กันยายน ๒๕๖๔) ภายใต้กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมปกป้องทรัพยากร เป็นกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติให้มีพื้นที่ปกป้องพื้นที่ป่าธรรมชาติให้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ในทุกเขตพรรณพฤษชาติ โดยดำเนินงานนอกพื้นที่รับผิดชอบของ กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดำเนินการในพื้นที่ป่าธรรมชาติของหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาที่ดิน จากนั้นมีการสำรวจจัดทำทะเบียน รหัสไม้ประจำต้นไม้ สำรวจดินและทรัพยากรชีวภาพอื่นๆ ศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป และภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมที่ ๗ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร งานอบรม กรมพัฒนาที่ดิน ตระหนักถึงความสำคัญของโรงเรียนซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้เบื้องต้นของเยาวชน จึงดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปลูกจิตสำนึกการเรียนรู้ให้แก่เยาวชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักรักษา หวงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรดิน สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน ขยายผลไปสู่ผู้ปกครองและเกษตรกรทั่วไป และพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
๒. เพื่อรักษาทรัพยากรดั้งเดิมในพื้นที่ปกป้องทรัพยากรของสถานีพัฒนาที่ดิน
๓. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้กับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๔	ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาส ๗๒ พรรษา	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	- กิจกรรมปกป้องทรัพยากร	แห่ง	๑	๑	๑๐๐
	สนับสนุนกิจกรรมด้านการพัฒนาที่ดินให้กับสมาชิก สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	แห่ง	๔	๔	๑๐๐
	- โรงเรียนใหม่	แห่ง	๒	๒	๑๐๐
	- ต่อยอดโรงเรียนเดิม	แห่ง	๒	๒	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมปลูกพืชรักษา

กิจกรรม “สนับสนุนกิจกรรมด้านการพัฒนาที่ดินให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน”

สนับสนุนปัจจัยการผลิตโรงเรียนใหม่

สนับสนุนปัจจัยการผลิตโรงเรียนต่อยอด

พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนที่เกิดจากปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ ในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ผลผลิตสินค้าที่ค้ำประกันถึงสภาพแวดล้อม และมีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งยังเป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตรต่าง ๆ กับเกษตรกร อีกทั้งยังใช้เป็นจุดนัดพบในการพบปะพูดคุยของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรและเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันเอง

วัตถุประสงค์

๑. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
๒. เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

กระบวนการดำเนินงาน

๑. กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี

- ๑.๑ วิเคราะห์เกษตรกรเป้าหมายจากเกษตรกรในพื้นที่ที่ประกอบอาชีพตามชนิดสินค้าหลักในระดับอำเภอ
- ๑.๒ คัดเลือกเกษตรกรผู้นำที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายในอำเภอให้ครอบคลุมทุกตำบลที่ผลิตสินค้าหลัก โดยมีสัดส่วนเกษตรกรผู้นำ ๑ คน รับผิดชอบเกษตรกรเป้าหมาย ๒๕ - ๓๐ คน
- ๑.๓ พัฒนาเกษตรกรผู้นำ เพื่อให้มีความรู้ สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายได้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น
- ๑.๔ เกษตรกรผู้นำจัดการเรียนรู้แก่เกษตรกรเป้าหมายในชุมชนของตนเอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น

๒. กระบวนการให้บริการ

- ๒.๑ เกษตรกรทั่วไปสามารถเข้ามาใช้บริการทางวิชาการ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมทั้งสามารถเข้าเรียนรู้ตามหลักสูตรและแผนการถ่ายทอดที่กำหนด โดยการศึกษาและแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรผู้นำที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ในประเด็นวิชาการ เทคโนโลยี หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูกาลผลิตซึ่งทำให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ตรงต่อความต้องการ และทันต่อสถานการณ์

- ๒.๒ ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เกษตรกรผู้นำ อคม. และสื่อต่างๆ

๓. การบูรณาการทำงาน

หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ สามารถเข้าไปให้การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ได้ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ในการถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้แก่

๓.๑ การจัดการเรียนรู้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบในการจัดทำหลักสูตร กำหนดฐานการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผน และประเมินผลการเรียนรู้

๓.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์ให้มีความพร้อมในการบริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ระบบการให้น้ำ เครื่องจักรกล วัสดุการเกษตร ชุดตรวจสอบดิน เมล็ดพันธุ์ สารชีวภัณฑ์ต่างๆ ฯลฯ

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๕	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
	- ฐานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการจัดการดิน	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐
	- สนับสนุนการให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก.	ศูนย์	๘	๘	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กิจกรรม “ฐานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการจัดการดิน”

กิจกรรม “สนับสนุนการให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก.”

การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่พี่น้องประชาชน คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้มีคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งในเบื้องต้น “มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ด้านการจัดการที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม” ด้วยการจัดที่ดินในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนดในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม

คทช. จะดำเนินการผ่านกลไกการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการรวม ๔ คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) โดยคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน และอธิบดีกรมที่ดินเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่สำรวจตรวจสอบและจัดทำข้อมูลผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย รวมทั้งจัดทำแผนและกำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติและการคัดเลือกบุคคลให้เข้าอยู่อาศัยทำกินในที่ดินของรัฐ

วัตถุประสงค์

บริหารจัดการที่ดินของรัฐทุกประเภทและป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกโดยเด็ดขาด โดยเฉพาะ

- ๑) พื้นที่ต้นน้ำในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ ซึ่งในหลักการต้องให้ผู้บุกรุกออกจากพื้นที่และให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม โดยน้อมนำแนวพระราชดำริมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ เช่น โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาและดูแลหมู่บ้านที่อยู่ในป่า
- ๒) พื้นที่กันชนรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าสมบูรณ์ ให้จัดในรูปแบบป่าชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้พื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ถูกบุกรุกทำลาย

รูปแบบการดำเนินการ

๑) การจัดระบบ	นำที่ดินของรัฐที่ไม่มีผู้ครอบครอง (ที่ว่าง) มาบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ให้แก่ราษฎรได้ใช้ประโยชน์
๒) การจัดระเบียบ	นำที่ดินของรัฐที่มีผู้ครอบครอง (ที่มีการบุกรุก) มาจัดระเบียบ

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๖	พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	แปลง	๒	๒	๑๐๐
	การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	แปลง	๒	๒	๑๐๐
	- ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๒	๒	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐
	- สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	ตัน	๕๐	๕๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.	ตัน	๑๐	๑๐	๑๐๐
	- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๖๐๐	๖๐๐	๑๐๐
	- บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน-น้ำ-พืช	ตัวอย่าง	๓๐	๓๐	๑๐๐
	- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	ราย	๓๐	๓๐	๑๐๐
	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	๓๐	๓๐	๑๐๐
	จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	ไร่	๒๐๐	๒๐๐	๑๐๐
	- ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน	ไร่	๒๐๐	๒๐๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน
การพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน

กิจกรรม สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.

กิจกรรม สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.

กิจกรรม ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ปอเทือง)

กิจกรรม ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

กิจกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ปัญหาหมอกควันทางอากาศเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น หลายจังหวัดทางภาคเหนือเกิดภาวะวิกฤติจนถึงต้องประกาศเป็นจังหวัดภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว ซึ่งประชาชนต้องสูดดมหมอกควันพิษเข้าไป ส่งผลกระทบก่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจ โดยเฉพาะกับเด็กและผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีโรคประจำตัวอื่น ๆ ซึ่งการแก้ปัญหาหมอกควันทางอากาศโดยการรณรงค์ห้ามเผาป่า เผาเศษวัสดุ และเผาขยะจากชุมชนต่าง ๆ ยังไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ เนื่องจากยังมีการพบเห็นการเผาอยู่ทุกปี การให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกร และผู้นำในชุมชนให้ตระหนักถึงปัญหาและร่วมมือกันอย่างจริงจังในการไม่เผาเศษวัสดุ หากมีการเผาก็ให้มีบทลงโทษ และมีรางวัลให้แก่ผู้แจ้งเบาะแส และสร้างแรงจูงใจในการทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง โดยการนำเศษวัสดุจากพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ฟางข้าว ชังข้าวโพด เป็นต้น มาทำปุ๋ยหมักซึ่งจะเป็นการลดปัญหาการเผาเศษวัสดุได้ทางหนึ่ง ทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่วัสดุเหล่านั้นและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินด้วย

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อจัดการเศษวัสดุในพื้นที่เกษตรกรรมตามหลักวิชาการ
- ๒.๒ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชได้อย่างยั่งยืน
- ๒.๓ เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากการเผาเศษวัสดุเพื่อเตรียมดินปลูกพืช

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๗	ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ไร่	๑,๓๐๐	๑,๓๐๐	๑๐๐
	- ไถกลบตอซัง	ไร่	๑,๓๐๐	๑,๓๐๐	๑๐๐
	- ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.	ตัน	๑๓๐	๑๓๐	๑๐๐
	กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการไถกลบ (ไถกลบตอซัง สร้างดินยั่งยืน พื้นสิ่งแวดล้อม)	ไร่	๑๐	๑๐	๑๐๐
	- กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการไถกลบ (ไถกลบตอซัง สร้างดินยั่งยืน พื้นสิ่งแวดล้อม)	แห่ง	๑	๑	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยและผลิตปุ๋ยอินทรีย์
เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

กิจกรรม ประชุมชี้แจงโครงการ

กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการไกล่เกลี่ย (ไกล่เกลี่ยต่อซัง สร้างดินยั่งยืน พันธุ์สิ่งแวดล้อม)

กิจกรรม ไถกลบตอซัง

กิจกรรม ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.

ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน (เพิ่มเติม)

ความเสื่อมโทรมของดิน เกิดจากสาเหตุทางธรรมชาติ การใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องขาดการบำรุงรักษา และขาดการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ผลผลิตพืชจึงตกต่ำ สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งของความเสื่อมโทรมของดิน คือ การชะล้างพังทลายของดิน ซึ่งพบกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทย ๑๐๘.๘๗ ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๔๖) ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียดินในปี พ.ศ.๒๕๔๓ พื้นที่ที่มีการสูญเสียดินในระดับตั้งแต่ ๒ ถึงมากกว่า ๒๐ ตันต่อไร่ต่อปี ในพื้นที่ราบ (ความชันไม่เกินร้อยละ ๓๕) มีจำนวนถึง ๕๕.๗ ล้านไร่ สำหรับพื้นที่สูง (ภูเขาที่ลาดหุบเขา มีความชันเกินกว่าร้อยละ ๓๕) มีจำนวนถึง ๕๓.๒ ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๔๕) จากปัญหาดังกล่าวทำให้ประเทศไทยเริ่มต้นตัวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันงานอนุรักษ์ดินและน้ำมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมดำเนินการทั้งร่างกายและแรงใจ โดยใช้มาตรการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินผสมผสาน มุ่งที่พืชโดยเฉพาะหญ้าแฝกเป็นแนวทางการอนุรักษ์ดินและน้ำ และให้ความสำคัญในการป้องกันการเสื่อมโทรมของดินโดยรวม การป้องกันการสูญเสียเนื้อดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุควบคู่กันไป

นับตั้งแต่วันแรกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝกที่พระราชทานแก่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๔ หญ้าแฝกก็ได้กลายมาเป็นพืชที่หลายหน่วยงาน เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริสวนพฤกษศาสตร์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ อีกไม่ต่ำกว่า ๓๐ หน่วยงาน ต่างก็เร่งศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องหญ้าแฝก แม้ว่าในระยะหลายปีมานี้ จะได้มีการทดลองปลูกหญ้าแฝกและพืชหลายชนิดเพื่อใช้เป็นพืชป้องกัน ดินพังทลาย แต่หญ้าแฝกเป็นพืชชนิดเดียวที่ได้ผ่านการทดสอบ

กรมพัฒนาที่ดินซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการอนุรักษ์ดินและน้ำ การรักษาทรัพยากรดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดการเสื่อมโทรม การใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องและเหมาะสมกับที่ดิน ดังนั้นการส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อการพัฒนาที่ดินโดยทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งทางด้านเคมี กายภาพ รวมถึงชีวภาพ จึงเป็นงานหลักที่สำคัญของกรมฯ ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา กรมฯ ได้ทำการรณรงค์และส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่รอบแหล่งน้ำ พื้นที่สองข้างทาง หรือพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เช่น ริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งในปี ๒๕๔๘ มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรมส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ มีเป้าหมายในการส่งเสริมและรณรงค์ให้เกษตรกรปลูก และการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายของการรณรงค์ทั้งในพื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่เพื่อรักษาทรัพยากรดิน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการปลูกหญ้าแฝก และนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรอย่างแพร่หลาย
๒. เพื่อให้เกษตรกรเห็นการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตผลตอบแทน และปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรหลังจากนำหญ้าแฝกไปปลูกในพื้นที่การเกษตร
๓. เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รักษาความชื้นของดินปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรม ช่วยให้สภาพของดินสามารถปลูกพืชได้

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๘	ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน (เพิ่มเติม)	กล้า	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐
	รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (เพิ่มเติม) (ปลูก+ส่งเสริม)	กล้า	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม	กล้า	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน (เพิ่มเติม)

การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร (เพิ่มเติม)

จากสถานการณ์น้ำและสถานการณ์เอลนีโญ ในช่วงฤดูแล้งปี ๒๕๖๖-๒๕๖๗ ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรกรรม ซึ่งจากข้อมูลกรมอุตุนิยมวิทยารายงานว่า ปริมาณฝนสะสมในช่วงเดือนมกราคมถึงกันยายน ๒๕๖๖ มีปริมาณน้ำฝนสะสมเฉลี่ยต่ำกว่าค่าปกติถึงร้อยละ ๒๐ และต่ำกว่า ปี ๒๕๖๕ ในช่วงเวลาเดียวกันถึงร้อยละ ๓๓ ดังนั้น จึงมีความสำคัญในการกำหนดให้มีมาตรการลดผลกระทบให้เกษตรกรมีน้ำไว้ใช้ หรือเก็บความชุ่มชื้นไว้ใต้ดินในช่วงวิกฤตการณ์ภัยแล้ง เพื่อสร้างการปรับตัวของภาคเกษตรกรรมที่มีความอ่อนไหวต่อสภาพดิน ฟ้า อากาศ และปัญหาสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง (Climate Change)

กรมพัฒนาที่ดินซึ่งมีภารกิจในการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นการทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรดินและน้ำอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการรักษาดินให้มีความสามารถในการให้ผลผลิตสูงสุดและนานที่สุด เป็นการใช้น้ำอย่างถูกวิธี งานพัฒนาการบริหารจัดการดินและน้ำบนดินและใต้ดินเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นการชะลอความเร็วของน้ำ การเก็บกักตะกอน การป้องกันการสูญเสียน้ำดินรักษาความชื้นในดิน รวมทั้งเป็นการเก็บกักน้ำฝนที่ตกลงมาให้ไหลซึมลงใต้ดินอย่างช้า ๆ ทำให้เกิดความชื้นที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งช่วยไม่ให้เกิดน้ำไหลบ่ากัดเซาะดินในพื้นที่ตอนล่างซึ่งก่อให้เกิดความเสียหาย เพิ่มประสิทธิภาพและเก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตร ซึ่งเห็นว่าหากมีการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะการบรรเทาผลกระทบจากภัยแล้ง ในพื้นที่ทำการเกษตรที่มีโอกาสเสี่ยงภัยแล้ง

วัตถุประสงค์

๑. เกิดการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินด้วยมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมเพื่อบรรเทาผลกระทบจากภัยแล้ง
๒. เพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร และลดผลกระทบจากภัยแล้ง

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วยนับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๑๙	การบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร (เพิ่มเติม)	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐
	ปัจจัยการผลิตและส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดิน ปี ๒๕๖๗ (เพิ่มเติม)	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐
	- เมล็ดพันธุ์ (ปอเทือง)	ตัน	๕	๕	๑๐๐
	- ปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	- น้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๐๐
	- ส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดิน	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐
	- ปุ๋ยหมัก พด. (เพิ่มเติม) (รอบ ๒)	ตัน	๑๔๐	๑๔๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน โครงการการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดิน
และใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง

กิจกรรม ปัจจัยการผลิตและส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดิน

จัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality : LDN) (เพิ่มเติม)

มติการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (UNCCD) สมัยที่ 12 กำหนดให้แนวคิดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) เป้าประสงค์ที่ 15.3 ตัวชี้วัดที่ 15.3.1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการสูญเสียที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของที่ดินกับการพัฒนา หรือความอุดมสมบูรณ์ที่เกิดจากการฟื้นคืนความเสื่อมโทรมหรือดำเนินมาตรการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน โดยประเทศไทย ได้เข้าร่วมโครงการนำร่องในการพัฒนาศักยภาพของประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญา UNCCD เพื่อจัดทำเป้าหมายความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดินและได้จัดทำแผนการดำเนินงาน LDN เพื่อขับเคลื่อนการจัดทำเป้าหมายความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน ในปี 2560 ในขั้นตอนการจัดทำเป้าหมายและมาตรการจะประกอบด้วยกิจกรรมหลักสำคัญ 4 กิจกรรม ได้แก่ การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) เพื่อประเมินแนวโน้มความเสื่อมโทรม สภาพแวดล้อมที่เป็นตัวกระตุ้นความเสื่อมโทรม ของที่ดิน และติดตามสถานะความเสื่อมโทรมของที่ดิน การจัดทำเป้าหมาย และมาตรการในการจัดการที่ดินที่เหมาะสม เพื่ออนุรักษ์ ลดผลกระทบ และฟื้นฟูที่ดิน โดยตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับความเสื่อมโทรมของที่ดิน จะถูกนำมาใช้ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน และติดตามการเปลี่ยนแปลงของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจากปี 2558 ถึง 2573 ได้แก่ตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ตัวชี้วัดผลิตภาพของที่ดิน และตัวชี้วัดคาร์บอนอินทรีย์ในดิน

โดยกรมพัฒนาที่ดินได้ประเมินโครงการจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน เพื่อกำหนดมาตรการการจัดการดินเสื่อมโทรมในระดับพื้นที่ ในปีงบประมาณ 2564- 2566 ทำให้ได้ข้อมูลฐาน (Baseline) ระดับพื้นที่ที่นำไปใช้เป็นตัวชี้วัดความเสื่อมโทรมของที่ดินในประเทศ รวม 25 จังหวัด เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสถานะความเสื่อมโทรมของที่ดิน (LDN baseline) ระดับพื้นที่ และขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่นให้สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมและความต้องการของเกษตรกร เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ (implement) ให้สอดคล้องกับมาตรการการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินครอบคลุมทั้งประเทศ ตรงตามเป้าประสงค์การพัฒนาตามตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการสามารถขับเคลื่อนเป้าหมายสำคัญระดับประเทศและแผนปฏิบัติการของกรมพัฒนาที่ดิน คือ 1) สัดส่วนของพื้นที่ดินเสื่อมโทรมเมื่อเทียบกับ พื้นที่ทั้งหมด 2) พื้นที่เกษตรกรได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570 และ 3) พื้นที่เพาะปลูกพืชที่ไม่เหมาะสมลดลง ร้อยละ 10 ภายในปี 2570 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาโครงการ (Implement) ในการบริหารจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิด ความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ด้วยมาตรการการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินในระดับพื้นที่ ให้สามารถสนับสนุนเป้าหมายระดับโลกในตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ จึงมีแผนดำเนินการ จัดการความเสื่อมโทรมของที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างเหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	หน่วย นับ	แผนงาน	ผลงาน	%
๒๐	จัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality : LDN)(เพิ่มเติม)				
	สนับสนุนผลิตภัณฑ์ จุลินทรีย์ พด. เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ปี ๒๕๖๗ (เพิ่มเติม)				
	- น้ำหมักชีวภาพ พด.๖ (ระยะน้ำท่วม)	ลิตร	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐๐
	- ปุ๋ยหมัก พด.๑ (ระยะหลังน้ำท่วม)	ตัน	๑๔๐	๑๔๐	๑๐๐

รูปภาพประกอบการดำเนินงาน จัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality : LDN) (เพิ่มเติม)

กิจกรรม สนับสนุนผลิตภัณฑ์ จุลินทรีย์ พด. เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ปี ๒๕๖๗ (เพิ่มเติม)

สถานีพัฒนาที่ดินแพร่
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์